

SLIM

speelt in op
belevings-
wereld
van het kind

TEKST CARLA OVERDUIN FOTOS JEANETTE VAN OIJEN

Je denkt ontspannen te knutselen met de kinderen om de fijne motoriek te stimuleren en het werkt gewoon niet. De kinderen zijn afgeleid of ongeïnteresseerd. Herkenbaar? Ingrid Nagtzaam van trainingsbureau *Het kan voor het kind* ontwikkelde de methodiek *SLIM Bewegen* om de motorische ontwikkeling bij kinderen te stimuleren.

'Hoe komt het dat het ene kind wel iets leert van een activiteit en het andere niet? Hoe komt het dat je fantastische dingen voorberedt en de kinderen "op hun hoofd" in de kring zitten?', vroeg Ingrid Nagtzaam zich af tijdens haar trainingen op basisscholen en in de kinderopvang. 'Ik zag bij het begeleiden van pedagogisch medewerkers dat zij vooral focussen op het bereiken van VVE-doelen. Ze moeten immers de activiteiten die in de programma's staan uitvoeren. Zo wordt echter vergeten de betrokkenheid van het kind te prikkelen en de kennis van de pedagogisch medewerker te vergroten. We hebben in Nederland een hele snelle ontwikkeling van VVE-programma's doorgemaakt. Dat is op zich positief, maar daarmee stimuleren we niet vanzelfsprekend de ontwikkeling.'

'Ontwikkelingsstimulering moet niet programmagericht, maar ervaringsgericht zijn'

Meer kennis

Ingrid Nagtzaam heeft samen met kinderoefentherapeut Marieke Regeling een methode bedacht, die de motorische ontwikkeling op kindgerichte wijze stimuleert: SLIM Bewegen. SLIM staat voor 'Spelend leer ik mezelf bewegen'. SLIM Bewegen heeft als uitgangspunt: aansluiten op wat kinderen al doen. De pedagogisch medewerker leert daarop in te spelen en wat ze al doen te plaatsen in een ontwikkelingslijn. Hierdoor krijgen ze meer kennis van de ontwikkelingsfasen van het kind. SLIM geeft in een overzicht en op een poster de mijlpalen van de motorische ontwikkeling van nul- tot vierjarigen handig weer. Alles wordt ondersteund met e-learning; veertig filmpjes die heel praktisch laten zien hoe je kinderen kunt begeleiden in hun motorische ontwikkeling. Verder biedt SLIM een uitgebreide lijst met ideeën voor activiteiten.

Aansluiten

Tegenwoordig werkt haast elk kindcentrum met een VVE-programma. Waarom

zou je daar nog iets aan toevoegen? 'Die programma's zijn nuttig, maar kunnen creatiever en meer vanuit kennis over de ontwikkeling worden gebruikt', aldus de trainer. 'Denk aan het doel en richt je vooral op de belevingswereld van het kind, zodat je de aandacht pakt en vasthoudt. Als je *out of the blue* een onderwerp aansnijdt, is er vaak te weinig betrokkenheid bij de kinderen. Sluit aan bij hun belevingswereld, bij wat er echt gebeurt in de groep.'

Ze geeft een voorbeeld. 'Je kunt de kinderen woorden willen aanleren, maar als er buiten een vrachtwagen voorbij dendert, is iedereen afgeleid. Samen kijken naar die vrachtwagen en de woorden die hiermee te maken hebben gebruiken voor de taalstimulering, is voor iedereen prettiger en het effect is veel groter.'

Behoeft

Kortom, ontwikkelingsstimulering werkt beter als je aansluit bij de stemming en behoefte van dat moment, is de gedachte achter SLIM Bewegen. Nog een voorbeeld: 'Om elkaars namen te leren, zitten kinderen soms in een kring. Ze geven een beertje door en zeggen de naam van het volgende kind. Maar als de kinderen onrustig zijn en willen bewegen, kun je beter buiten naamtikkertje doen. Achter elkaar aanrennen, de naam roepen en aantikken. Hetzelfde doel, vertaald naar de behoefte van de kinderen. Het allerbelangrijkste is dus dat je inspeelt op wat het kind wil en kan. Dat betekent goed observeren. Dus als je ziet dat een baby op zijn buik naar een speeltje probeert te tiggeren, dan stimuleer je dat door het speelgoed net iets verder weg te leggen. Je daagt het kind uit.'

»

WAT IS SLIM BEWEGEN?

SLIM Bewegen staat voor Spelend Leer Ik Mezelf bewegen. SLIM betekent anders leren kijken naar de motorische ontwikkeling van kinderen van nul tot vier jaar. Kindgericht bezig zijn staat hierbij voorop. In een training van drie dagdelen kunnen pedagogisch medewerkers hun kennis verdiepen. Daarnaast is er ondersteuning in de vorm van een map en e-learning. Zo kun je met elk VVE-programma meer kindgericht werken. Het programma biedt een handig overzicht (poster) van de mijlpalen van de motorische ontwikkeling, maar ook een lijst met creatieve concepten die je kunt toepassen tijdens je werk. Denk aan tips voor activiteiten, materialen en inrichting.

SLIM is ontwikkeld door Marieke Regeling, trainer en kinderoefentherapeut van het Instituut voor Zorgprofessionals en Ingrid Nagtzaam, pedagoog en trainer voor onderwijs en kinderopvang bij *Het kan voor het kind*, in samenwerking met de Kinderopvangacademie.

www.hetkanvoorhetkind.nl

www.slimbewegen.nl

www.slimbewegen.tv

Ervaringsgericht

Om de motoriek te stimuleren, adviseert Nagtzaam materialen die prikkelen en niet beperken. 'Gebruik niet alleen een insteekpuzzel om de fijne motoriek te oefenen, maar liever een zak knijpers. Het ene kind zet ze op het randje van een emmer, het andere kind wil er alleen maar aan voelen. Het materiaal biedt het kind de vrijheid om te doen waar het op dat moment behoefte aan heeft.'

Precies die vrijheid is belangrijk, benadrukt Nagtzaam. 'Knutselen is goed voor de fijne motoriek, maar waarom twintig dezelfde paddenstoelen, waarbij de kinderen veel hulp nodig hebben? Ga naar buiten met de kinderen, bekijk echte paddenstoelen en laat de kinderen vervolgens met verrassende materialen knutselen. Geef een kind de ruimte om zijn eigen paddenstoel te maken. Als je goed kijkt en luistert, ontdek je precies wat de kinderen allemaal willen weten en verkennen. Dan hoef je zelf geen enkel thema te bedenken en kom je tijd tekort. Ontwikkelingsstimulering moet dus niet programmagericht, maar ervaringsgericht zijn. Als je zo gaat denken en werken, bereik je veel meer.' <

IDEËN TER INSPIRATIE

Stimuleren fijne motoriek 3-4 jaar

Pincetgreep hanteren

- Pel fruit, zoals een mandarijn.
- Leg macaroni in de vakjes van een ijsblokbakje.
- Hang was op met knijpers.
- Prik van alles (kralen, erwten) in oase.

Cirkels tekenen

- Maak samen cirkels op een groot vel papier.
- Speel eerst met een bal of ballon en teken deze voorwerpen vervolgens na.
- Teken in zand met twee handen en daarna met één hand.
- Vouw een puntzakje van een A4 papier met een gaatje onderin. Doe daarin vogelzaad of krijtpoeder en teken een cirkel op het plein.
- Leg knuffelbeesten op een groot papier en teken daar omheen hokken.

Personen tekenen

- Hang plaatjes op van allerlei mensen.
- Laat kinderen papa, mama of andere kinderen tekenen.
- Laat kinderen in de spiegel kijken en zichzelf tekenen.

Knippen

- Knip smalle reepjes papier en plak deze op een tekening als gras, hagelslag of regen.
- Probeer weggetjes (wandelpad, autoweg) te scheuren of knippen.
- Knip in sliertjes klei of in schillen van appels of mandarijnen.

Lijnen tekenen

- Teken lijnen met een natte kwast op een schoolbord.

- Vouw filterzakjes dubbel, knip de punt er af, doe er zand in en strooi lijnen op de stoep.
- Maak ijsblokjes met kleurstof en teken daarmee.
- Dans op muziek en zet de dans in lijnen op papier.

Stimuleren grove motoriek 0-6 maanden

Hoofd en borst optillen in buiklig

- Kriebel het kind zacht in de nek terwijl het op de buik ligt.
- Gebruik lage spiegels en ramen zodat kinderen veel kunnen zien.
- Draag het kind regelmatig in buiklig met de buik op je onderarm.
- Leg het kind op een grote bal en houd het goed vast rond de heupen.

Omrollen

- Leg het kind op een hellend vlak.
- Plaats veel kinderen die kunnen omrollen bij elkaar.

Hoofdbalans in zit

- Houd het kind in zitpositie goed ondersteund op je schoot en houd een speeltje voor het gezicht.
- Oefen op een verschoonkussen. Leg het kind recht tegenover je, buig het kussen als een bootje om het kind heen en beweeg het heen en weer.

Benen optrekken

- Houd een ballon aan een touwtje boven de benen.
- Leg het kind op de rug en maak fietsbewegingen met de beentjes.